

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Чернігівська політехніка»
Навчально-науковий інститут права і соціальних технологій
Кафедра правоохоронної діяльності та загальноправових
дисциплін

РОБОЧА ПРОГРАМА

Забезпечення прав і свобод людини в умовах державотворення

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

 Козинець О.Г.
(підпис) (прізвище та ініціали)

«01» вересня 2025 р.

Розробник (-и): Олійник В. С., доцент кафедри, к.ю.н., доцент

Робочу програму навчальної дисципліни обговорено на засіданні кафедри правоохоронної діяльності та загальноправових дисциплін

Протокол від «01» вересня 2025 р. № 8

Узгоджено з гарантом освітньої програми:

(підпис)

Чічкань М.В.
(прізвище та ініціали)

1. Загальна інформація про дисципліну.

Тип дисципліни	Вибіркова (ВК 51)
Мова викладання	українська
Рік навчання та семестр	4 рік навчання, 7 семестр ОП «Право»
Викладач	Олійник Владислав Станіславович
Профайл викладача (-ів)	https://tidp.stu.cn.ua/olijnyk-vladyslav-stanislavovych/
Контакти викладача	ovs17@stu.cn.ua

2. Анотація курсу.

Надзвичайна важливість навчальної дисципліни «Забезпечення прав і свобод людини в умовах державотворення» обумовлена тим, що Україна, проголосивши себе в Конституції 1996 року правовою державою (ст.1), закріпила в ній (ст.3) положення про те, що людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Держава, в особі її органів і посадових осіб, взяла на себе зобов'язання щодо їх реалізації, забезпечення та охорони. Саме забезпечення прав і свобод людини є центром уваги правової науки.

Завдання навчальної дисципліни - розкрити поняття механізму реалізації та захисту прав і свобод людини і громадянина; визначити конституційно-правові засади діяльності держави у забезпеченні прав людини, ознайомити з особливостями розуміння категорії «забезпечення прав і свобод людини»; отримання широких та глибоких знань про забезпечення прав людини як основне завдання сучасної держави; сконцентрувати увагу на особливостях забезпечення окремих прав і свобод людини; зміцнити світоглядну та громадянську позицію майбутніх юристів, підготувати їх психологічно до відповідальної роботи на користь суспільства та держави.

Програма навчальної дисципліни складається з таких модулів:

1) Поняття та конституційно-правові основи забезпечення прав людини. Теорія поколінь прав людини (теми в межах модуля: Поняття та конституційно-правові основи забезпечення прав людини; Теорія поколінь прав людини).

2) Забезпечення прав людини як основне завдання держави. Забезпечення міжнародно-правових стандартів прав людини у державній діяльності (теми в межах модуля: Забезпечення прав людини як основне завдання держави; Забезпечення міжнародно-правових стандартів прав людини у державній діяльності).

3) Механізм та гарантії забезпечення прав людини. Соціально-правовий механізм забезпечення прав людини (теми в межах модуля: Механізм та гарантії забезпечення прав людини; Соціально-правовий механізм забезпечення прав людини).

4) Забезпечення деяких прав та свобод людини і громадянина та особливості забезпечення прав окремих категорій людей. (теми в межах модуля: Забезпечення права на свободу та особисту недоторканність людини у правоохоронній діяльності держави. Заборона катування; Забезпечення права на свободу мирних зібрань; Повага до приватного і сімейного життя, житла і кореспонденції в правоохоронній діяльності; Забезпечення цифрових прав громадян; Особливості забезпечення прав окремих категорій людей).

5) Забезпечення прав людини як основне завдання правоохоронних органів. Роль органів та підрозділів Національної поліції у забезпеченні прав людини. (теми в межах модуля: Забезпечення прав людини як основне завдання правоохоронних органів; Роль органів та підрозділів Національної поліції у забезпеченні прав людини;

6) Конституційний Суд України як державний орган, що забезпечує дотримання прав і свобод людини і громадянина. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини: його повноваження, сфери діяльності та механізми реалізації конституційних прав і свобод громадян. (теми в межах модуля: Конституційний Суд України як державний орган, що забезпечує дотримання прав і свобод людини і громадянина; Уповноважений Верховної Ради України з прав людини: його повноваження, сфери діяльності та механізми реалізації конституційних прав і свобод громадян.

3. Мета та цілі курсу. Метою курсу є формування у здобувачів вищої освіти розуміння механізму та гарантії забезпечення прав людини, ознайомлення із конституційно-правовими засадами державної діяльності у забезпеченні прав людини, головними детермінантами порушень прав людини правоохоронними органами та шляхами їх усунення, а також сформувати стійке усвідомлення недопустимості катувань та жорстокого поводження в діяльності правоохоронних органів; формування у здобувачів вищої освіти позитивного мислення, зацікавленості у поглибленні і розширенні правознавчого світогляду, патріотизму, національної самосвідомості тощо; набуття

здобувачами вищої освіти навичок роботи з джерелами права, вміння користуватися ними у практичній діяльності.

Завдання, які вирішуються в процесі вивчення курсу:

- розкрити поняття механізму реалізації та захисту прав і свобод людини і громадянина;
- визначити поняття правоохоронної діяльності, конституційно-правові засади державної діяльності у забезпеченні прав людини, ознайомити з особливостями розуміння категорії «забезпечення прав людини»;
- отримання широких та глибоких знань про забезпечення прав людини як основного завдання сучасної держави;
- аналіз міжнародно-правових стандартів у діяльності Української держави;
- сконцентрувати увагу на особливостях забезпечення окремих прав людини у правоохоронній діяльності держави;
- зміцнити світоглядну та громадянську позицію майбутніх правників, підготувати їх психологічно до відповідальної роботи на користь суспільства та держави.

Під час вивчення курсу здобувач вищої освіти має набути або розширити наступні загальні та спеціальні компетентності, передбачені освітньою програмою:

ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

СК 3. Повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи.

СК 4. Знання і розуміння міжнародних стандартів прав людини, положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського Суду з прав людини.

4. Результати навчання. Під час вивчення курсу здобувач вищої освіти має досягти або вдосконалити наступні програмні результати навчання, передбачені освітньою програмою:

ПРН 18. Виявляти знання і розуміння основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування національної правової системи.

ПРН 23. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.

5. Пререквізити -

6. Обсяг курсу.

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	30
Лабораторні заняття	30
Самостійна робота	120
Індивідуальне завдання	контрольна робота
Всього кредитів	6

Формами проведення занять є лекційні та практичні (семінарські) заняття, самостійна робота, виконання контрольної роботи. Проведення занять відбувається на парах згідно розкладу та за допомогою платформи дистанційного навчання «MOODLE».

7. Тематика курсу.

Тематика лекційних занять

Модуль 1. Поняття та конституційно-правові основи забезпечення прав людини. Теорія поколінь прав людини.

Тема 1. Поняття та конституційно-правові основи забезпечення прав людини

Основне право(свобода) людини(громадянина) як закріплена в Конституції міра її можливої поведінки. Співвідношення понять «право» і «свобода». Співвідношення понять «права людини» і «права громадянина». Природні витоки прав людини. Становлення і розвиток прав людини і громадянина в історичному і політичному аспектах. Міжнародні документи про права людини і громадянина, їх значення для українського суспільства і держави. Закріплення міжнародних стандартів прав і свобод людини і громадянина в Конституції України. Види конституційних прав і свобод людини і громадянина та їх систематизація. Класифікація конституційних прав і свобод людини і громадянина за сферами суспільних відносин і характером цінностей, що виступають їх об'єктами.

Тема 2. Теорія поколінь прав людини.

Сутність поняття поколінь прав людини. Історичний розвиток думки про покоління прав людини Перше покоління прав людини. Друге покоління прав людини. Третє покоління прав людини. Четверте покоління прав людини.

Модуль 2. Забезпечення прав людини як основне завдання держави. Забезпечення міжнародно-правових стандартів прав людини у державній діяльності.

Тема 3. Забезпечення прав людини як основне завдання держави

Конституційно-правове закріплення положень щодо забезпечення прав людини державою. Створення умов для реалізації прав. Суб'єкти забезпечення прав людини. Захист прав. Судовий захист.

Тема 4. Забезпечення міжнародно-правових стандартів прав людини у державній діяльності

Міжнародні механізми захисту прав людини (ООН, ЮНЕСКО, МОП, ВОЗ). Міжнародний захист прав людини на регіональному рівні (Рада Європи, ОБСЄ, Європейська Комісія та Європейський Суд з прав людини). Система захисту прав людини в Україні (нормативне закріплення, система судоустрою та судовий контроль, адвокатський захист, зобов'язання державних органів та їх посадових осіб, інститут омбудсмана, депутатський та громадський контроль, діяльність недержавних правозахисних організацій), самозахист особи.

Модуль 3. Механізм та гарантії забезпечення прав людини. Соціально-правовий механізм забезпечення прав людини.

Тема 5. Механізм та гарантії забезпечення прав людини

Поняття гарантій прав і свобод людини і громадянина. Система гарантій прав і свобод людини та громадянина за змістом і за видами суспільної діяльності. Система гарантій прав і свобод людини та громадянина за сферою дії. Конституція України, як гарантія забезпечення прав людини. Система органів та посадових осіб, що захищають права людини. Судові гарантії забезпечення прав людини.

Тема 6. Соціально-правовий механізм забезпечення прав людини

Поняття та сутність соціально-правового механізму забезпечення прав людини. Механізм реалізації прав людини. Механізм охорони прав людини. Механізм захисту прав людини. Форми правового захисту громадян від неправомірних дій органів виконавчої влади та їх службовців. Інститут омбудсмана.

Модуль 4. Забезпечення деяких прав та свобод людини і громадянина та особливості забезпечення прав окремих категорій людей.

Тема 7. Забезпечення права на свободу та особисту недоторканність людини у правоохоронній діяльності держави. Заборона катування

Право людини на свободу та особисту недоторканність: поняття, закріплення в національному законодавстві та підстави його обмеження. Забезпечення права на свободу та особисту недоторканність людини в діяльності судових і правоохоронних органів України (на основі практики Європейського суду з прав людини). Право на приватність: поняття та підстави його обмеження.

Національні та міжнародні стандарти у сфері свободи від катувань. Доктрина «мінімального рівня жорстокості». Рішенні у справі «Ованесян проти Вірменії». Катування, нелюдське та таке поводження чи покарання, що принижує людську гідність. Форми забороненого поводження. Правила Міранди.

Безумовна заборона поганого поводження. Кваліфікація поганого поводження. Докази та принципи доведення. Вичерпання національних засобів правового захисту. Погане поводження під час тримання під вартою. Застосування насильства під час затримання. Застосування засобів стримування. Умови утримання під вартою. Покарання. Призначення смертної кари. Смертна кара внаслідок несправедливого розгляду. Призначення кримінального покарання дитині. Тілесні покарання. Дисциплінарні покарання. Захист від поганого поводження з боку приватних осіб. Криміналізація поганого поводження та визначення складу злочину. Обов'язок здійснити розслідування (статті 3 та 13 Конвенції). Заходи по запобіганню поганому поводженню під вартою.

Тема 8. Забезпечення права на свободу мирних зібрань

Поняття та зміст права на мирні зібрання. Історія становлення права на мирні зібрання. Свобода особи і право на мирні зібрання. Право на соціальну комунікацію. Право на свободу мирних зібрань як засіб громадського контролю за діями та рішеннями суб'єктів публічної влади. Право на мирні зібрання в міжнародно-правових актах та практиці Європейського суду з прав людини. Основні принципи ОБСЄ у сфері організації та проведення мирних зібрань. Правові позиції Європейського Суду щодо розуміння позитивних обов'язків держави з охорони мирних зібрань. Підстави для заборони проведення мирного зібрання. Правове регулювання реалізації права на мирні зібрання за законодавством України. Реалізація суб'єктивного права на мирні зібрання: порядок, форми, строки, ознаки. Форми реалізації права на мирні зібрання: збори, мітинги, походи і демонстрації. Пікетування. Богослужіння як форма мирного зібрання. Форма мирного зібрання flash-mob. Мирність як обов'язкова ознака зібрання. Повноваження суб'єктів владних повноважень щодо організації та забезпечення реалізації права на мирні зібрання. Етапи підготовки поліції до несення служби із забезпечення правопорядку під час проведення масових зібрань. Відповідальність за вчинення діянь, які перешкоджають у реалізації права на мирні зібрання. Склади злочинів та адміністративних правопорушень, які встановлюють відповідальність за перешкоджання реалізації права на мирні зібрання.

Тема 9. Повага до приватного і сімейного життя, житла і кореспонденції в правоохоронній діяльності.

Поняття та сутність права на приватність. Розвиток поглядів на поняття права на приватність. Право на приватність: міжнародні стандарти. Практика Європейського Суду з прав людини на приватне і сімейне життя, житло і кореспонденцію.

Тема 10. Забезпечення цифрових прав громадян.

Поняття цифрових прав. Право на доступ до Інтернету. Право на свободу вираження поглядів онлайн. Право на приватність та захист персональних даних. Право на цифрову безпеку та свободу. Право на мирні онлайн-зібрання та асоціації. Право на цифрове самовизначення (наприклад, право бути забутим в онлайні).

Тема 11. Особливості забезпечення прав окремих категорій людей

Рівність, толерантність і недискримінація у правоохоронній діяльності. Принцип недискримінації у роботі правоохоронця. Закон України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні». Інтollerантність. Дискримінація. Ксенофобія. Мультикультуралізм. Особливості комунікації/поведінки працівника Національної поліції в сучасному мультикультуральному суспільстві. Дотримання прав уразливих груп населення у діяльності поліції. Особливості забезпечення прав дитини. Особливості забезпечення прав інвалідів. Поняття «інвалідність». Етнічний профайлінг та діяльність поліції. Поняття профайлінгу. Заходи протидії етнічному профайлінгу. Злочини на ґрунті ненависті. Забезпечення гендерної рівності у правоохоронній діяльності. Закон України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків». Поняття «гендерна політика». Гендерна демократія. Гендерна культура.

Правовий статус іноземців та осіб без громадянства в Україні. Правовий статус біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту. Підстави набуття особою в Україні статусу біженця або особи, яка потребує додаткового захисту. Права та обов'язки біженця/особи, яка потребує додаткового захисту. Правовий статус внутрішньо переміщених осіб.

Модуль 5. Забезпечення прав людини як основне завдання правоохоронних органів.

Роль органів та підрозділів Національної поліції у забезпеченні прав людини.

Тема 12. Забезпечення прав людини як основне завдання правоохоронних органів

Завдання та функції правоохоронних органів. Поняття прав людини. Багатоаспектний характер прав людини. Гуманізм – світоглядна основа прав людини. Права людини – як гуманізм сучасної епохи. Поняття гідності людини. Людська гідність як фундаментальна основа прав людини. Людина як найвища соціальна цінність.

Зростання соціальної ролі прав людини як історична закономірність. Практичне значення проблеми забезпечення прав людини. Права людини та їх забезпечення – універсальна ідея інтеграції сучасного інформаційного суспільства, специфічна глобальна проблема. Міжнародні і національні причини актуалізації питання про права людини в нових історичних умовах. Права людини в діяльності правоохоронних органів.

Правозахисні організації України та їх вплив на діяльність правоохоронних органів. Адвокатура України як недержавний самоврядний інститут. Поняття адвокатської таємниці та її зв'язок з немайновими правами людини.

Місце судових органів в механізмі захисту прав людини і громадянина. Зміст права на правову допомогу й законодавчі акти України, що передбачають необхідність надання кожному правової допомоги. Створення дієвої системи надання безоплатної правової допомоги. правова допомога і можливості правового захисту особи в Україні. Судовий захист прав і свобод громадянина (на прикладах справ, розглянутих судами Північного регіону). Суди загальної юрисдикції в забезпеченні реалізації прав, свобод і обов'язків людини та громадянина. Захист прав обвинувачуваного і потерпілого в кримінальному судочинстві. Захист прав сторін в цивільному судочинстві. Захист в суді від свавілля чиновників. Звернення громадян – універсальний спосіб захисту їх прав і свобод.

Тема 13. Роль органів та підрозділів Національної поліції у забезпеченні прав людини

Правоохоронна функція державної влади. Функції правоохоронних органів. Правовий статус поліції. Основні моделі організації поліцейської діяльності у сучасній європейській державі та види їх діяльності. Головні завдання Міністерства внутрішніх справ України. Функції та повноваження Національної поліції України. Принципи діяльності Національної поліції України.

Модуль 6. Конституційний Суд України як державний орган, що забезпечує дотримання прав і свобод людини і громадянина. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини: його повноваження, сфери діяльності та механізми реалізації конституційних прав і свобод громадян.

Тема 14. Конституційний Суд України як державний орган, що забезпечує дотримання прав і свобод людини і громадянина.

Місце Конституційного Суду України в системі органів судової влади, його завдання і основні принципи діяльності.

Повноваження Конституційного Суду України. Категорії справ, які розглядаються Конституційним Судом. Форми звернення до Конституційного Суду України. Конституційна скарга, суб'єкти права на конституційну скаргу.

Тема 15. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини: його повноваження, сфери діяльності та механізми реалізації конституційних прав і свобод громадян.

Правовий статус Уповноваженого. Повноваження та сфери діяльності.

Парламентський контроль. Механізми реалізації прав. Конституційні права та свободи.

Тематика семінарських занять

Тема 1. Поняття та конституційно-правові основи забезпечення прав людини

Тема 2. Теорія поколінь прав людини.

Тема 3. Забезпечення прав людини як основне завдання держави

Тема 4. Забезпечення міжнародно-правових стандартів прав людини у державній діяльності

Тема 5. Механізм та гарантії забезпечення прав людини

Тема 6. Соціально-правовий механізм забезпечення прав людини

Тема 7. Забезпечення права на свободу та особисту недоторканність людини у правоохоронній діяльності держави. Заборона катування

Тема 8. Забезпечення права на свободу мирних зібрань

Тема 9. Повага до приватного і сімейного життя, житла і кореспонденції в правоохоронній діяльності.

Тема 10. Забезпечення цифрових прав громадян.

Тема 11. Особливості забезпечення прав окремих категорій людей

Тема 12. Забезпечення прав людини як основне завдання правоохоронних органів

Тема 13. Роль органів та підрозділів Національної поліції у забезпеченні прав людини

Тема 14. Конституційний Суд України як державний орган, що забезпечує дотримання прав і свобод людини і громадянина.

Тема 15. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини: його повноваження, сфери діяльності та механізми реалізації конституційних прав і свобод громадян.

Тематика самостійної роботи
Модуль 1. Поняття та конституційно-правові основи забезпечення прав людини. Теорія поколінь прав людини.

Тема 1. Поняття та конституційно-правові основи забезпечення прав людини
Види конституційних прав і свобод людини і громадянина та їх систематизація. Класифікація конституційних прав і свобод людини і громадянина за сферами суспільних відносин і характером цінностей, що виступають їх об'єктами.

Тема 2. Теорія поколінь прав людини.
Четверте покоління прав людини.

Модуль 2. Забезпечення прав людини як основне завдання держави. Забезпечення міжнародно-правових стандартів прав людини у державній діяльності.

Тема 3. Забезпечення прав людини як основне завдання держави
Судовий захист.

Тема 4. Забезпечення міжнародно-правових стандартів прав людини у державній діяльності
Система захисту прав людини в Україні (нормативне закріплення, система судоустрою та судовий контроль, адвокатський захист, зобов'язання державних органів та їх посадових осіб, інститут омбудсмана, депутатський та громадський контроль, діяльність недержавних правозахисних організацій), самозахист особи.

Модуль 3. Механізм та гарантії забезпечення прав людини. Соціально-правовий механізм забезпечення прав людини.

Тема 5. Механізм та гарантії забезпечення прав людини
Система органів та посадових осіб, що захищають права людини. Судові гарантії забезпечення прав людини.

Тема 6. Соціально-правовий механізм забезпечення прав людини
Форми правового захисту громадян від неправомірних дій органів виконавчої влади та їх службовців. Інститут омбудсмана.

Модуль 4. Забезпечення деяких прав та свобод людини і громадянина та особливості забезпечення прав окремих категорій людей.

Тема 7. Забезпечення права на свободу та особисту недоторканність людини у правоохоронній діяльності держави. Заборона катування
Криміналізація поганого поведіння та визначення складу злочину. Обов'язок здійснити розслідування (статті 3 та 13 Конвенції). Заходи по запобіганню поганому поведінню під вартою.

Тема 8. Забезпечення права на свободу мирних зібрань
Відповідальність за вчинення діянь, які перешкоджають у реалізації права на мирні зібрання. Склади злочинів та адміністративних правопорушень, які встановлюють відповідальність за перешкоджання реалізації права на мирні зібрання.

Тема 9. Повага до приватного і сімейного життя, житла і кореспонденції в правоохоронній діяльності.

Практика Європейського Суду з прав людини на приватне і сімейне життя, житло і кореспонденцію.

Тема 10. Забезпечення цифрових прав громадян.

Право на мирні онлайн-зібрання та асоціації. Право на цифрове самовизначення (наприклад, право бути забутим в онлайні).

Тема 11. Особливості забезпечення прав окремих категорій людей

Правовий статус іноземців та осіб без громадянства в Україні. Правовий статус біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту. Підстави набуття особою в Україні статусу біженця або особи, яка потребує додаткового захисту. Права та обов'язки біженця/особи, яка потребує додаткового захисту. Правовий статус внутрішньо переміщених осіб.

Модуль 5. Забезпечення прав людини як основне завдання правоохоронних органів.

Роль органів та підрозділів Національної поліції у забезпеченні прав людини.

Тема 12. Забезпечення прав людини як основне завдання правоохоронних органів

Місце судових органів в механізмі захисту прав людини і громадянина. Зміст права на правову допомогу й законодавчі акти України, що передбачають необхідність надання кожному правової допомоги. Створення дієвої системи надання безоплатної правової допомоги. правова допомога і можливості правового захисту особи в Україні. Судовий захист прав і свобод громадянина (на прикладах справ, розглянутих судами Північного регіону). Суди загальної юрисдикції в забезпеченні реалізації прав, свобод і обов'язків людини та громадянина. Захист прав обвинувачуваного і потерпілого в кримінальному судочинстві. Захист прав сторін в цивільному судочинстві. Захист в суді від свавілля чиновників. Звернення громадян – універсальний спосіб захисту їх прав і свобод.

Тема 13. Роль органів та підрозділів Національної поліції у забезпеченні прав людини

Функції та повноваження Національної поліції України. Принципи діяльності Національної поліції України.

Модуль 6. Конституційний Суд України як державний орган, що забезпечує дотримання прав і свобод людини і громадянина. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини: його повноваження, сфери діяльності та механізми реалізації конституційних прав і свобод громадян.

Тема 14. Конституційний Суд України як державний орган, що забезпечує дотримання прав і свобод людини і громадянина.

Форми звернення до Конституційного Суду України. Конституційна скарга, суб'єкти права на конституційну скаргу.

Тема 15. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини: його повноваження, сфери діяльності та механізми реалізації конституційних прав і свобод громадян.

Парламентський контроль. Механізми реалізації прав. Конституційні права та свободи.

8. Система оцінювання та вимоги

Загальна система оцінювання курсу	Оцінювання знань ЗВО здійснюється за 100-бальною шкалою з подальшим переведенням у національну шкалу (шкалу Університету) та шкалу ECTS, відповідно до «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Національного університету «Чернігівська політехніка»» (https://stu.cn.ua/wp-content/stu-media/normobaza/normdoc/norm-osvitproces/polozhennya-pro-potochne-ta-pidsumkove-ocinyuvannya-znan-zdobuvachiv-vo.pdf). Система оцінювання знань з навчальної дисципліни «Забезпечення прав людини в умовах державотворення» включає <i>поточний та семестровий контроль знань</i>. У семестрі ЗВО може набрати до 60% підсумкової оцінки за виконання протягом семестру всіх видів робіт і до 40% підсумкової оцінки на екзамені. Повторне складання екзамену з метою підвищення позитивної оцінки не дозволяється, але у виняткових випадках за погодженням з деканом факультету такий дозвіл може дати ректор Університету. Поточний контроль проводиться шляхом спілкування із здобувачами вищої освіти під час лекцій, семінарських занять, усного та письмового опитувань здобувачів вищої освіти, оцінювання результатів неформальної освіти, оцінювання реферування наукової роботи, виконання самостійної роботи та написання однієї контрольної роботи. Семестровий контроль по закінченню 7 семестру проводиться у формі екзамену відповідно до графіку навчального процесу згідно затвердженого розкладу. Для складання екзамену існують білети. Білети складаються з 2-х питань (кожне питання оцінюється максимум у 20 балів). У 15-20 балів оцінюється відповідь на питання, яка є повною, її зміст відповідає сутності поставленого питання, (допускаючи при цьому 1-2 незначні помилки). 10-14 балів - відповідь правильна, послідовна, логічна, але ЗВО допускає у викладі окремі незначні пропуски фактичного матеріалу; 6-9 бали ЗВО володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, нечітко, а інколи й невірно формулює основні теоретичні положення; 1-5 бали ЗВО виявляє незнання більшої частини фактичного матеріалу; відповідь не розкриває поставлених запитань чи завдань; допускає грубі помилки; 0 балів – ставиться коли відповідь на питання є повністю неправильною. Оцінювання успішності ЗВО під час семестрового контролю вноситься у відомість успішності та навчальну картку здобувача вищої освіти в автоматизованій системі управління – АСУ «ВНЗ».
Вимоги до КР	Підсумкова контрольна робота проводиться у 4 семестрі за результатом вивчення всіх змістових модулів. Вона може включати у себе теоретичні питання, а також

	практичні та тестові завдання. В завдання контрольної роботи можуть включатися питання з тем, вивчення яких не виносились на семінарські заняття, але які передбачені планом для самостійного вивчення. Про проведення підсумкової роботи здобувачі вищої освіти попереджаються не менш як за тиждень. Максимальна кількість балів за модульну контрольну роботу для здобувачів вищої освіти денної форми навчання становить 2. Критерії оцінювання виконаної контрольної роботи: 2 бали - відповідь правильна, повна, послідовна, логічна; здобувач вищої освіти впевнено володіє фактичним матеріалом з усього курсу, вміє застосовувати його щодо конкретно поставлених завдань, чітко орієнтується в матеріалі, аналізує причинно-наслідкові зв'язки; відповідь на теоретичні запитання дає з використанням відповідної термінології, допускаючи при цьому 1-2 незначні помилки з фактичного матеріалу. 1,5 балів - відповідь правильна, послідовна, логічна, але здобувач вищої освіти допускає у викладі окремі незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосовувати його щодо конкретно поставлених завдань, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді; орієнтується в матеріалі; має навички користування нормативним матеріалом. 1 бал здобувач вищої освіти володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не досить впевнено орієнтується у нормативній базі, не завжди вміє інтегровано застосовувати набуті знання для аналізу конкретних ситуацій, нечітко, а інколи й невірно формулює основні теоретичні положення та причинно-наслідкові зв'язки. 0,5 бали здобувач вищої освіти виявляє незнання більшої частини фактичного матеріалу; відповідь не розкриває поставлених запитань чи завдань; допускає грубі помилки. 0 балів передбачених для відповідного завдання – ставиться коли здобувач вищої освіти не виконав відповідного завдання або виконав його повністю неправильно. Після перевірки контрольної роботи та оголошення її результатів здобувачам вищої освіти надається можливість ознайомитись з власними роботами та завданнями для них, і при необхідності оспорити результати контрольної роботи.
Семінарські (практичні) заняття	Усне опитування - включає в себе опитування за будь-яким питанням, винесеним на семінарське заняття (за вибором викладача), відповідь на питання інших ЗВО, відповідь на питання для повторення (з тем, що було вивчено раніше), відповіді на контрольні питання з теми семінарського заняття. Максимальна кількість балів може бути виставлена ЗВО, підготовленим до відповідей на усі

	питання теми, включаючи питання винесені на самостійне опрацювання. Оцінюючи відповідь, викладач керується такими критеріями, як: 4 бали - повне, послідовне та обґрунтоване викладення матеріалу. Відповідь свідчить про глибоке розуміння питання та його зв'язок з іншими темами та питаннями. 3 бали - ЗВО дає правильний, повний виклад змісту підручника і матеріалу, поданого викладачем, але на додаткові контрольні питання, які ставить викладач відповідає не чітко. 2 бали - ЗВО виявляє знання і розуміння основного навчального матеріалу, що розглядається, але під час відповіді допускає суттєві помилки і усвідомлює їх тільки після повторної вказівки викладача. Викладає матеріал не послідовно. Відповіді на уточнюючі запитання дає не одразу, не впевнено та не чітко. На додаткові питання викладача не відповідає, або відповідає дуже поверхово. 1 бал – ЗВО у відповіді припускається грубих помилок і не виправляє ці помилки навіть при вказівці на них викладача; поверхово орієнтується в питанні та темі, яка обговорюється на семінарському занятті. 0,5 балів – ЗВО намагається відтворити зміст матеріалу, однак взагалі не розуміє його змісту, зв'язків терміно-понять та їх місця питанні, що вивчається. 0 балів отримує ЗВО, який відмовляється відповідати на запитання. Реферування наукової літератури полягає у самостійному опрацюванні ЗВО наукової літератури (як правило наукової статті), критичному огляді та короткому переказі її змісту, а також наведення найважливіших висновків. Оцінювання виконання реферування, індивідуальної роботи здійснюється на основі наступних критеріїв: оформлення роботи, уміння самостійно працювати з науковими джерелами та нормативно-правовими актами, чітко визначати актуальність досліджуваного питання, на основі проведеного аналізу формулювати власну позицію: - 2 бали – матеріал викладений логічно і повно, результати дослідження мають практичну і теоретичну цінність, висновки аргументовані і обґрунтовані; - 1,5 балів – матеріал викладений логічно і повно, результати дослідження мають практичну і теоретичну цінність, висновки недостатньо аргументовані і обґрунтовані; - 1 бал – матеріал викладений недостатньо повно, індивідуальна робота не достатньо аргументована, обґрунтована та/або не стосується усіх поставлених завдань; - 0,5-0 балів – викладений матеріал неповний, індивідуальна робота не є структурованою, висновки поверхневі або відсутні. Максимальна кількість балів – 2 бали. Такий вид роботи кожен студент може виконати не більше одного разу за кожен змістовий модуль.
Умови допуску до	У випадку, якщо ЗВО протягом семестру не виконав

підсумкового контролю	у повному обсязі передбачених робочою програмою навчальної дисципліни всіх видів навчальної роботи, має більше 30% пропусків навчальних занять (без поважних причин) від загального обсягу аудиторних годин відповідної навчальної дисципліни або не набрав мінімально необхідну кількість балів (тобто кількість балів, яка сумарно з максимально можливою кількістю балів, які ЗВО може отримати під час семестрового контролю не дозволить отримати підсумкову оцінку «задовільно – Е, 60 балів»), (за семестр – 20 балів), то він не допускається до складання екзамену під час семестрового контролю, але має право ліквідувати академічну заборгованість. На ліквідацію академічної заборгованості виноситься весь обсяг теоретичного матеріалу, що передбачений робочою програмою навчальної дисципліни «Забезпечення прав і свобод людини в умовах державотворення». Академічна заборгованість повинна бути ліквідована до атестації здобувача вищої освіти, а у випадку коли заборгованість виникла з дисципліни, знання, уміння та навички з якої, відповідно до структурно-логічної схеми підготовки фахівця, потрібні для вивчення навчальних дисциплін наступного семестру, то така заборгованість повинна бути ліквідована до початку нового семестру. Академічна заборгованість ліквідується здобувачами вищої освіти протягом наступних семестрів згідно з розкладами ліквідації академзаборгованості, що затверджуються деканом факультету за поданням відповідних кафедр. Результати ліквідації академзаборгованості відображаються в ліквідаційній відомості успішності.
-----------------------	--

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Модуль за тематичним планом дисципліни та форма контролю		Кількість балів
Змістовий модуль 1. Поняття та конституційно-правові основи забезпечення прав людини. Теорія поколінь прав людини		0...6
1	Усна або письмова відповідь на семінарському занятті (включаючи питання самостійного опрацювання)	0...4
2	Реферування, індивідуальна робота	0...2
Змістовий модуль 2. Забезпечення прав людини як основне завдання держави. Забезпечення міжнародно-правових стандартів прав людини у державній діяльності		0...6
1	Усна або письмова відповідь на семінарському занятті (включаючи питання самостійного опрацювання)	0...4
2	Реферування, індивідуальна робота	0...2
Змістовий модуль 3. Механізм та гарантії забезпечення прав людини. Соціально-правовий механізм забезпечення прав людини		0...6
1	Усна або письмова відповідь на семінарському занятті (включаючи питання самостійного опрацювання)	0...4
2	Реферування, індивідуальна робота	0...2
Змістовий модуль 4. Забезпечення деяких прав та свобод людини і громадянина та особливості забезпечення прав окремих категорій людей		0...6

1	Усна або письмова відповідь на семінарському занятті (включаючи питання самостійного опрацювання)	0...4
2	Реферування, індивідуальна робота	0...2
Змістовий модуль 5. Забезпечення прав людини як основне завдання правоохоронних органів. Роль органів та підрозділів Національної поліції у забезпеченні прав людини		0...6
1	Усна або письмова відповідь на семінарському занятті (включаючи питання самостійного опрацювання)	0...4
2	Реферування, індивідуальна робота	0...2
Змістовий модуль 6. Конституційний Суд України як державний орган, що забезпечує дотримання прав і свобод людини і громадянина. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини: його повноваження, сфери діяльності та механізми реалізації конституційних прав і свобод громадян		0...6
1	Усна або письмова відповідь на семінарському занятті (включаючи питання самостійного опрацювання)	0...4
2	Реферування, індивідуальна робота	0...2
Підсумкова контрольна робота		0...10
Окремі види індивідуальної та самостійної роботи: Підготовка тез доповідей, наукових публікацій; участь у студентських конкурсах, олімпіадах, активна участь у роботі юридичної клініки, результати неформальної освіти тощо.		0...14
Усього поточний і проміжний модульний контроль		0...60
Семестровий контроль (екзамен)		0...40
Разом		0...100

Шкала оцінювання результатів навчання

Оцінка в балах	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену (диференційованого заліку), курсового проєкту (роботи), практики, атестації	для заліку
90 – 100	A (відмінно)	відмінно	зараховано
82-89	B (дуже добре)	добре	
75-81	C (добре)		
66-74	D (задовільно)	задовільно	
60-65	E (достатньо)		
0-59	FX (незадовільно)	незадовільно з можливістю повторного складання	незараховано з можливістю повторного складання

9. Політики курсу. У випадку, якщо ЗВО протягом семестру не виконав у повному обсязі передбачених робочою програмою навчальної дисципліни всіх видів навчальної роботи, має більше 30% пропусків навчальних занять (без поважних причин) від загального обсягу аудиторних годин відповідної навчальної дисципліни або не набрав мінімально необхідну кількість балів (тобто кількість балів, яка сумарно з максимально можливою кількістю балів, які ЗВО може отримати під час семестрового контролю не дозволить отримати підсумкову оцінку «задовільно – Е, 60 балів»), (за семестр – 20 балів), то він не допускається до складання екзамену під час семестрового контролю, але має право ліквідувати академічну заборгованість.

До загальної політики курсу відноситься дотримання принципів відвідування занять у відповідності до затвердженого розкладу, а також вільного відвідування лекційних занять для осіб, які отримали на це дозвіл відповідно до Порядку надання дозволу на вільне відвідування занять здобувачам вищої освіти Національного університету «Чернігівська політехніка». Недопустимі пропуски та запізнення на заняття; користування мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування; недотримання строків виконання навчально-наукових завдань тощо. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись дистанційно за погодженням із деканатом та викладачем, що читає курс.

Загальні засади освітнього процесу в НУ «Чернігівська політехніка» закріплені Положенням про організацію освітнього процесу в Національному університеті «Чернігівська політехніка, затв. Вченою радою від 31.08.2020 <https://stu.cn.ua/wp-content/stu-media/normobaza/normdoc/norm-osvitproces/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnogo-proczesu.pdf> та Положенням про дистанційне навчання в Національному університеті «Чернігівська політехніка», затв. Вченою радою 31.08.2020 <https://stu.cn.ua/wp-content/stu-media/normobaza/normdoc/norm-osvitproces/polozhennya-pro-dystancijne-navchannya.pdf>

Політика користування ноутбуками / смартфонами

Прохання до здобувачів тримати смартфони переведеними у беззвучний режим протягом лекційних та практичних занять, так як дзвінки, переписки та спілкування у соціальних мережах відволікають від проведення занять як викладача, так й інших здобувачів. Ноутбуки, планшети та смартфони не можуть використовуватися в аудиторіях під час занять та під час проведення підсумкового контролю (за виключенням проходження тестового контролю в системі Moodle).

Політика заохочень та стягнень

За результатами навчальної, наукової або організаційної діяльності здобувачів вищої освіти за курсом їм можуть нараховуватися додаткові бали – до 14 балів, у залежності від вагомості досягнень. Види позанавчальної діяльності, за якими здобувачі вищої освіти заохочуються додатковою кількістю балів: участь у міжнародних проектах, наукові дослідження, тези, участь у науково-практичних конференціях, тощо.

Політика академічної доброчесності

Політика дотримання академічної доброчесності ґрунтується на Кодексі академічної доброчесності Національного університету «Чернігівська політехніка» <https://stu.cn.ua/wp-content/stu-media/normobaza/normdoc/norm-yakist/kodeks-akademichnoyi-dobrochesnosti.pdf>.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: - самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); - посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; - дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; - надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Порушення академічної доброчесності здобувачами вищої освіти можуть мати

наслідки: - повторне проходження оцінювання (контрольна робота, залік тощо); - повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; - відрахування з Університету; - позбавлення академічної стипендії.

Правила перезарахування кредитів

Кредити, отримані в інших закладах вищої освіти, а також результати навчання у неформальній та/або інформальній освіті, можуть бути перезараховані викладачем у відповідності до положення [«Порядок визначення академічної різниці та перезарахування навчальних дисциплін у НУ «Чернігівська політехніка»»](#). Визнання результатів навчання у неформальній освіті розповсюджується на окремі змістові модулі (теми) навчальної дисципліни.

11. Рекомендована література.

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Про Національну поліцію: Закон України від 02 липня 2015 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 40-41. Ст. 379.
3. Єгорова В.С. Захист прав людини в контексті євроінтеграції – основні аспекти. *Юридичний науковий електронний журнал*. 4. (2024). – С. 76-78.
4. Мельничук С.М. Механізм захисту прав людини і громадянина: проблеми функціонування. *Вісник Луганського навчально-наукового інституту імені Е.О. Дідоренка*. 2023. № 4. С. 24–34.
5. Голодник Ю.А. До питання правоохоронної функції держави. *Прикарпатський науковий вісник*. 2023. № 2. С. 73–77.
6. Забезпечення прав людини правоохоронними органами/ С.В. Петков, І.В. Іванов, Ю.В. Делія; за заг. ред. д. ю. н., проф. С.В. Петкова. Київ: КНТ, 2022, 241 с.
7. Міжнародний захист прав людини: навчальний посібник / кол. авторів; за ред. О.Б. Онишко. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 540 с.
8. Моца А.А., Моца В.В. Права людини в умовах воєнного стану. *Наукові перспективи*. № 4(22). 2022. С. 280–291.

Інтернет-джерела.

1. Посилання на сторінку дисципліни в системі дистанційного навчання moodle. URL: <https://eln.stu.cn.ua/course/view.php?id=6865>
2. Соколова І.О., Балог В.Ю., Гавриляк Е.І. Значення прав людини у сучасному світі та їх закріплення в міжнародних актах. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 4. С. 224-226. URL: http://www.lsej.org.ua/4_2024/53.pdf (дата звернення 01.09.2025)
3. Яра О.С., Світличний О.П. Функції правоохоронних органів України в умовах режиму воєнного стану. *Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство»* 2024. С. 472-476. URL: <https://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2024/08/80.pdf> (дата звернення 01.09.2025)